

6. Henderson, J. V., Storeygard, A., & Weil, D. N. (2012). Measuring economic growth from outer space. *American Economic Review*, 102(2), 994-1028. <https://doi.org/10.1257/aer.102.2.994>
7. Naik, N., Raskar, R., Hidalgo, C. A., & Glaeser, E. L. (2016). Computer vision uncovers predictors of physical urban change. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 113(39), 10413-10418. <https://doi.org/10.1073/pnas.1606033113>

Чуднівєць А.Б.

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка,
здобувачка вищої освіти

РИНОК ДЕРЖАВНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Під час війни в Україні важливим інструментом державної інвестиційної політики є цінні папери. Для фінансового стану нашої країни дана діяльність є дуже важлива задля врегулювання економічної нестабільності.

У нинішньому стані соціально-економічного розвитку актуальним є пошук ідей для створення нових інструментів для ефективного функціонування інвестиційної діяльності держави.

Інвестування у державні цінні папери дозволяє отримати від держави гарантію повернення всієї суми інвестиції та виплату відсотків, а також фіксує дохідність на весь період випуску цінних паперів.

Фондовий інструментарій внутрішнього ринку України представлений облігаціями внутрішніх державних позик (ОВДП) – це «державні цінні папери, які розміщуються лише на внутрішньому фондовому ринку та підтверджують зобов'язання України щодо відшкодування пред'явникам цих облігацій їх номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облігацій» [1].

Під час війни облігації внутрішньої державної позики стали для нашої країни надійною опорою у підтримці фінансової системи. Навколо ОВДП об'єдналися українські громадяни, бізнес та банки й зробили цей фінансовий інструмент другим за обсягом джерелом фінансування держбюджету після міжнародної допомоги [2]. ОВДП наразі є найпопулярнішим державним цінним папером. У загальній структурі продажу державних цінних паперів ОВДП займає найбільшу частку. ОВДП, які знаходяться в обігу за номінально-амортизаційною вартістю станом на жовтень 2024 р. представлено на рис. 1.

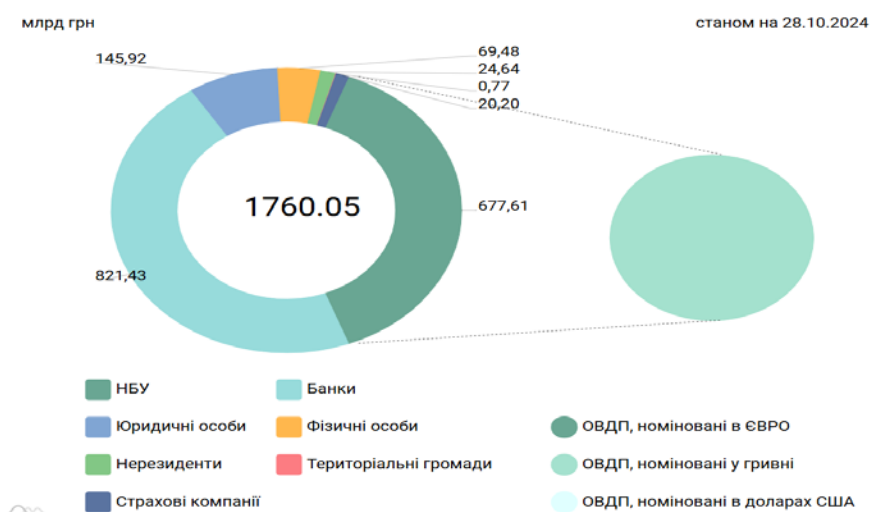

Рис.1. ОВДП, які знаходяться в обігу за номінально-амортизаційною вартістю [3]

Найбільшими тримачами ОВДП є банківські установи, на другому місці – Національний банк України. Одним з ключових мотивів, що стимулює банки здійснювати вкладення в ОВДП, є безризиковість цього фінансового інструменту, адже повернення коштів гарантується державою.

Органи державного управління використовують ОВДП, як ефективний інструмент залучення коштів до державного бюджету, збільшення статутного капіталу банків, погашення заборгованості по ПДВ, реструктуризація залишку заборгованості КМУ перед НБУ [2].

Міністерство фінансів України є емітентом ОВДП. Потім їх продають на первинному ринку і кошти, які отримують за продаж даних боргових цінних паперів, спрямовуються у бюджет України. ОВДП випускаються виключно в електронному форматі. Національний банк України веде електронний облік ОВДП.

Розвинутий ринок цінних паперів має можливість забезпечити ефективний перерозподіл тимчасово вільних ресурсів в межах національної економічної системи, дає поштовх економічному зростанню та сприяє розширеному відтворенню суспільного виробництва. Саме на ньому здійснюються перетворення фінансових ресурсів суб'єктів економіки в інвестиції і забезпечується можливість залучити на довгострокову перспективу фінансові ресурси у реальний сектор економіки [4]. Ринок цінних паперів разом із системою його фінансових інститутів – це сфера, у якій формуються основні фінансові джерела економічної системи, концентруються й розподіляються необхідні для економіки інвестиційні ресурси [5].

Ринок державних цінних паперів відіграє важливу роль в національній економіці. Державні цінні папери, які обертаються на ринку цінних паперів, виступають основним засобом приваблення фінансових ресурсів. При ефективному використанні ці інструменти можуть позитивно вплинути на інвестиційні процеси в країні. Уряд використовує випуск боргових цінних паперів для впливу на грошовий обіг та регулювання грошової маси в країні. Це слугує як засіб покриття дефіциту державного бюджету. Використовуючи боргові цінні папери, держава регулює розвиток економіки шляхом фінансування цільових програм та підтримки соціально важливих установ. Держава, за рахунок боргових цінних паперів, також впливає на рівень інфляції, формує рівень дохідності від цінних паперів, створює механізми перерозподілу капіталу між різними сегментами фінансового ринку та вирішує інші важливі соціально-економічні завдання [6].

Таким чином, ринок державних цінних паперів є невід'ємною частиною механізму залучення коштів у державний бюджет задля підтримки його стабільності та стійкості. Наша країна знаходиться у стані війни, тому ОВДП є надійним джерелом надходження коштів до бюджетної системи. Завдяки виваженій державній політиці ринок державних цінних паперів досить ефективно функціонує в сучасних реаліях.

Список використаних джерел

1. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 р. №3480-IV.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
2. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: офіційний сайт. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
3. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/t-bills>
4. Кужелев М.О., Головенко І. П. Розвиток інфраструктури ринку цінних паперів: сутність та елементи. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2016. № 2. С. 145–156.
5. Кужелев М.О, Головенко І.П. Фондові біржі як елемент інфраструктури національного ринку цінних паперів: тенденції розвитку. *Економічний вісник університету*. 2017. Випуск 33/1. С. 343–349.
6. Богріновцева Л.М., Ключка О.В. Особливості розвитку ринку державних боргових цінних паперів України. *Економіка та суспільство*. 2023. №53. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-14>